List 9. **NOVICE** Tečaj XLV.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr., za pol leta 1 gold, 70 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold. 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 2. marca 1887.

Obseg: Na kaj se ima paziti pri presajanji drevesec. — Skrbimo za spomladansko setev! — Pomanjkanje krme in kako pomagati. — Gospodarske novice.. — Vprašanja in odgovori. — Prijazna beseda Notranjcem. — Zemlje- in narodopisni obrazi. — Trgovinska in obrtna zbornica. — Iz državnega zbora. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Na kaj se ima paziti pri presajanji drevesec.

Eden glavnih pogojev za dobro vspevanje presajenih dreves jo, da se jih pravilno vsadi, ne preglo-boko, ne preplitvo. Navadno pa se ne gleda pri presajanji prav nič, kje je meja med deblom in korenino; posadi se precejšen del debla v zemljo in s tem zakrivi, da začne pri tleh lubje na deblu gniti, zaredé se črvi in drevesce začne hirati ter pogine — ali če vendar le premaga svojo bolezen — ostane pokveka, ki se mora kmalu odstraniti.

Kako potrebno je paziti na to, da se drevesce prav zasadi, skusil sem sam pri debelnih rastlinah v kahljah (loncih), na pr. ficus, azalea itd., kjer se mi je vsled tega, da nisem gledal na mejno črto med deblom in koreninami, posušilo več rastlin.

Tudi po naših drevoredih vidimo, da se greši skoraj povsodi zoper to pravilo in temu je morebiti tudi pripisovati, da se drevored proti „Tivoliju“ nikdar ne bo prav popravil, ako se bo posajalo drevesa tako globoko, kakor se je to delalo do sedaj, vsled česar drevesa v par letih navadno zopet poginejo; kako lep pa je drevored proti Šiški, kjer se je očividno pazilo pri zasajenji na pravilno pogreznenje drevesa; kako mogočno stojé ti drevesni velikani na svojih koreninah, ki se deloma še nad zemljo razširjujejo v podlago deblu.

Narava sama nam je uže namignila, kaka je prava rast drevja. Če pogledamo gozdno drevje, ki se je samo zasejalo, zdi se nam, kakor bi stalo na svojih koreninah, deblo ni prav nič pogrezneno v zemljo, lubje je suho in snažno. Le poglejte jo mogočno smreko ali bukvo v gozdu, kjer se ni vmešavala nobena človeška roka pri zasajanji, ali nam ni za vzgled, kako se mora pravilno saditi.

Toraj naj se pazi na to, da se pri presajanji dreves zakopljejo samo korenine v zemljo, deblo pa naj ostane zunaj, ker drevje težko strpi, če se ga pogrezne preglo-boko v prst. Morebiti si prihrani marsikdo s to skrbjo dosti truda in časa, da mu ne bo treba vrta po dvakrat zasajati in bo prej vžival sad svojega truda.

J. K.

Skrbimo za spomladansko setev!

Spisal V. Rohrmann.

Sedaj je čas, da se preskrbimo s potrebnimi semeni za spomladansko setev.

Seme, katerega smo doma pridelali, je umno takoj po žetvi odbrati in posebno skrbno hraniti, da ostane zdravo. Pri slabi hranitvi se rado pokvari ter zgubi moč in kaljivost. Zaveden poljedelec odbere si za setev vselej najlepše in najtežje seme, ki je popolnem zdravo in dobro dozorelo; on ga skrbno očisti vsega plevelnega semena, dobro vedoč, da se mu to malo delo nad vse dobro splačuje; vsaj mu prihrani marsikaj denarja za pletev in ob enem povekša in zboljša letni pridelek.

Veliko poljedelcev pa je, ki semena nič ne odbirajo za setev, ampak tako posevajo, kakoršno ravno izmlatijo ali kakoršno ravno preostaja!

Veliko poljedelcev pa je tudi, ki še dandanes iz nevednosti navadno najboljši pridelek prodajo in si pridržijo le slabo, revno seme, katero vrhu vsega še s plevelom vred posevajo.

Taki ljudje, ki tako nespametno ravnajo, gotovo ne smejo tarnati, če dobijo slabše pridelke mimo skrbnih poljedelcev. Kajti v enakih okoliščinah zamorejo iz revnega semena vzrasti le slabotne rastlinice, ki so podvržene vsem nezgodam slabe letine. Slabotne rastline pa rodé tudi zopet le revno seme. Nasprotno pa obeta in daje seme tem lepše pridelke, čem boljše je, kakor nas starodavni pregovor: „kakoršna setev, taka žetev“ dobro poduči in kakor nas tudi vsakdanja skušnja v obilici in povsod uči. Le dobro seme

daje krepke in močne rastline, ki zoperstajajo vsim škodljivim naravnim vplivom in dajejo bogate in dobre pridelke.

Največje važnosti in glavni pogoj za vspešno pridelovanje rastlin je razun umnega obdelovanja in pripravljanja zemlje za setev toraj tudi ta, da sejemo vselej le najboljše, zdravo in čisto seme. Po tem vodilu ravnati se moramo tudi, kedar seme kupujemo. Tudi tu nam mora biti največja skrb, da dobimo dobro seme, zanesljivo blago. Osobito velike pozornosti pa je treba, kedar si naročujemo seme iz druzih krajev ali kedar menjavamo semena, kajti tu nam je gledati vrh vsega navedenega tudi na to, da dobimo pravo seme ali boljše rečeno seme prave sorte. Le tako bode dajalo v naših razmerah, v naši zemlji in v našem podnebji lepe pridelke in prave dohodke.

Tegadel več skrbnosti pri izbiranji semena in več pozornosti pri naročevanji semena iz tujih krajev!

Pomanjkanje krme in kako pomagati.

Skoraj vsako leto tožijo ljudje, da jim za živino krme zmanjkuje. Goved jim proti koncu zime, včasih uže poprej, strada, shujša, krave pridejo ob mleko; mladiči trpijo škodo že v maternem telesu, pohabljeni pridejo na svet in ne najdejo dovolj primernega živeža, gnoj pa je od suhe živine tako malo prida.

Kako zamore gospodarstvo med takošnimi okoliščinami prospevati?

Nujno potrebno je torej kmetovalcem nasvetovati in prepričati jih, naj le toliko živine puščajo, kolikor je zamorejo dobro skozi zimo prerediti. Dalje naj skrbijo, da mogoče veliko krme pridelajo pa tudi na drobno izkoristijo.

Malokedaj mine leto, ko bi zaradi jesenskih megel, rose in dežja v izgubo ne šlo mnogo trave, detelje strnišnice, ker je ni mogoče posušiti in pod streho spraviti. Mnogo je splesnjivi in segnjije, veliko dela in truda pa je bilo zastonj.

Vendar mnogo tako izgubljene krme bi se dalo še rešiti, ko bi ljudje pri nas hoteli tako ravnati, kakor delajo Švicarji, namreč:

Naredi se v sušno, ilovnato zemljo, kjer ni vode na dnu, jama, 4 metre na široko, 6 metrov na dolgo, 4 metre na globoko, od teh 4 metrov treba je le 2 metra izkopati, ker 2 metra se lahko nasujeta z izkopano prstjo. Dno in stene pokrijemo s starimi deskami, da se jama ne vsuje ali sama ne zasiplje. Če nimamo ilovnatega sveta, moremo sicer jamo tudi v peščeno ali kamenito zemljo izkopati. Toda za deske k steni treba 6 col na debelo zaploskati ilovice. Takošna jama meri 96 kubičnih metrov.

Sedaj namečejo v jamo trave, mlado nakošene, ter jo tako trdno steptajo, da ves zrak izmed trave izženejo. Toda ne samo s travo delajo tako, ampak tudi z deteljo strnišnico, grašico, ovsem, kar za ržjo in pšenico kot drugi sadež sejejo in za zeleno krmo porabijo. Če vmetano travo dobro stlačimo, gré na 1 kubični meter 500 kilo zelene krme, v celo jamo torej 48.000 kilo, ki je tolike vrednosti redivne, kakor 10.000 kilo sena.

Kedar smo jamo napolnili 1 čevelj na vrh, ker se krma vsede, nastelje se 1 čevelj na debelo slame na krmo. Ta se pokrije z deskami po vprečkem in s kamenjem obloži; na kvadratni meter treba je najmanje 10 meterskih centov kamenja. Da dežnica ne vhaja ali snežnica, napravi se streha iz starih desek nad napolnjeno jamo. Ko minejo 4 tedni, moremo iti krmo izkopavat in polagat. Krma je zelena, sveža in vinskokiselnatega vonja. Živina jo rada žre.

Jamo odkrijejo samo za dve povprečni deski, to je blizu za 1 meter, in potem jo navpik do dna izsekavajo. Zatem se zopet jama zakrije hitro, da krma ne zamrzava. Tako se dela naprej, dokler jama ni prazna.

Govedi se vsaki dan le za polovico te krme polaga, za drugo pa navadna suha klaja primešava.

Srednja krava je do 400 kilo težka ter potrebuje vsaki dan 6 kilo navadne suhe krme, pa 30 kilo od zavečene klaje iz jame. Jama zgoraj popisana hrani v sebi 48.000 kilo zelene krme. Zato lahko iz nje dobiva polovico vsakdanje potrebne klaje skoz 6 mesecev ali 300 dni 5 srednjih krav.

Za zimo lahko tudi več jam naredimo in različne velikosti. Vse to se ravna po množini trave, detelje, grašice itd.. katere zaradi slabega vremena ne moremo posušiti in bi sicer zvečinoma nam segnjila.

Za svinje moremo v takošnih manjših jamah zavečiti repo, zelno perje in sploh zelenjavo od vrtov. Vse lepo steptamo in zavečimo ter s kamenjem obložimo. Svinjam smemo soli primešati. Spomladi takošna krma svinjam kaj dobro dé, ko druge zmanjka. Ova krma je zdrava, lahko prebavljiva ter živalim kri čisti in jim zdravje varuje.

Podpisani je povedano vse sam poskusil in govori torej iz lastne izkušnje.

Naj toraj kmetovalci letos poskusijo, morebiti le z eno jamo, ki bodi 2 metra široka, 4 metre dolga in 3 metre globoka. V njo naj pospravijo trave brez soljenja. Brez dvombe si bodo drugo leto uže zidali takošne jame ter pomanjkanju krme v okom prihajali.

A. Baumgartner,
upokojeni ravnatelj deželne kmetijske šole.

Gospodarske novice.

* **V prospeh kmetijstva na Kranjskem** sklenil je kranjski deželni zbor v zadnjem zasedanji veliko dobrega. Visokorodni deželni glavar in predsednik c. kr. kmetijske družbe grof Thurn je v svojem govoru ob priliki sklepa deželnega odbora sledeče omenjal gledé kmetijstva: V prospeh živinoreje dovolil je vi-

soki zbor kmetijski družbi podporo za razstavo goveje živine v oddaljenih krajih — najprej v Bohinji in v Metliki in remuneracijo za živinozdravnika v radoljiškem okraji. Na deželnem posestvu Grm na Dolenjskem se bo napravila gozdna drevesnica, iz katere bodo sčasom posestniki za pogozdovanje svojih zemljišč gozdne sadike dobivali. Določilo se je tudi tistim krajem, katerim je trtna uš vinograde pokončala, iz deželnega zaklada pomagati, oziroma jih z ameriškimi trtami preskrbeti. Tudi zaradi preiskave in osuševanje kotlinskih dolin na Notranjskem, dalje za pogozdovanje krasa je visoki zbor ukrenil, kar je spoznal za potrebno in primerno. Postav se je šest sklenilo, mej temi je že davno zaželjena postava o razdelbi skupnih zemljišč jako važna in pričakovati je, da se bo ta postava za zemljišne posestnike plodonosno izkazala. Postavna novela za obdelovanje Ljubljanskega barja se je nekaj dopolnila.

* **V živinozdravnišnici c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani** zdravili so tekom l. 1886 sto in dve (102) živali. Od teh so eno pobili, ena je poginila in sto so jih ozdravili.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 13. Spomladi želim si napraviti drevesnico; kakšna zemlja najbolje ugaja vzgoji sadnega drevja? (P. G. v K.)

Odgovor. Izberite si na svojem posestvu zemljo, ki je najbolj podobna oni zemlji, na katero imajo priti za stalno drevesa, koja mislite vzgojiti. Drevesnica naj ne bode v zatišju, da mlado drevje ne postane mehkužno; pravilno obdelani drevesnici tako veter ne škoduje, vsaj je nekdanja sadjarska šola na Slapu na hudi burji najlepše drevje vzgojevala. Drevja pa ne smete po starem nemškem načinu vzgojevati, drugače doboste tudi v zatišju le krevlje. Najbolje Vam bode drevje raslo in tudi najbolj zdrav les bodete dobili na prekopani ledini, bodisi na vrtu ali pa na travniku.

Vprašanje 14. Želim si sam vzgojiti zbirko različnovrstnih jablan; prosim, da mi svetujete, kje dobiti pravilne imenovane cepiče? (G. C. v Ž.)

Odgovor. V vsaki trgovinski drevesnici Vam morejo ustreči, akoravno se kaka pomota more vriniti v najbolj urejeno drevesnico. Svetujemo Vam tvrdko Klenert & Geiger v Gradci. Tudi mi Vam moremo postreči s kakimi 100 sortami, samo da so cepiči le od prav mladega drevja. Za Vaš namen priporočamo najbolj pomologijski zavod v Reutlingu na Virtenberškem, a cepiči so tam presneto dragi t. j. eden od 30 do 60 kr. in sicer brez poštnine.

Vprašanje 15. Naši kmetje so vedno bolj prepričani, da daje sadjarstvo lepe dohodke. Vedó sicer, da ne bodo jabolka vsako leto imela take cene, kakor minolo jesen. A če jih ne bodo mogli prodati, bodo pa delali mošt iz njih. Mošt pa pri kmetu tudi nekaj izda, naj ga že pije sam ali pa ga daje delavcem. Mari ni žalostno, da v našem okraji pride skoraj na vsako glavo 1 gld. daca za smrdljivi špirit! Mošt bi gotovo izdatno izpodrinil žganje. A sajenje drevja ima svoje zapreke. Premalo so ljudje poučeni o umnem sadjarstvu i. t. d. Zato še nema sadjarstvo pokazati povoljnih uspehov. A poleg druzih zaprek je tudi ta le: Pri nas nagovarjam ljudi, da zasade sadje pravilno glede druzih kultur, a tudi glede olepšave kraja. Zasadila sva med drugim s posestnikom Ž. na njegovo njivo 11 hrušek 2 metra od ceste. Njiva je pod cesto na južnej strani. Cesta gre od vzhoda proti zahodu. Posestnik J. pa ima njivo nad cesto (na severni strani). Pravi pa ta, da mu bodo hruške senco in sploh škodo delale ter hoče, da mora posestnik Ž. hruške še najmanj 2 metra na svojo njivo umakniti. Če bi jih res umaknil, tedaj bi ves nasad izgubil svoj glavni pomen t. j. drevored ob cesti. To torej ne kaže. Na drugi strani pa zopet posestnik Ž. in jaz posestniku J. rada škode ne delava. Ker se utegne še več tacih slučajev nameriti, in ker nisem vešč dotičnih postav, tedaj Vas uljudno prosim, da mi Vi poveste: Bi li bil ta nasad res tolika krivica posestniku J. ter ali ga more ovirati oprt na postavo? (J. Ž. na G.)

Odgovor. O tej zadevi prašali smo nekega tukajšnjega odvetnika, ki nam je o tej stvari tole razjasnil: Posestnik J. nima nikakega pravega uzroka, braniti sosedu Z. saditi drevje na njivi, koja leži še celó na drugi strani pota. Veje in korenine pa, katere bi segale na sosedovo njivo ali vanjo, pa sme ta odstraniti.

K temu dostavljamo mi opazko, da je misel o veliki škodi, ki jo dela drevesna senca na polji, neosnovana. Sadno drevje, ki tako ne sme biti progosto sajeno, ki je pravilno čiščeno in obrezano, daje prav malo sence, ki ne naredi nikake znatne škode. Na Češkem, Šleskem, zlasti pa na Virtemberškem so vse ceste, poti, meje med posameznimi njivami itd. zasajene z visokim sadnim drevjem. Ako je pa mér pota, ob katerem je drevje sajeno, od vzhoda proti zahodu, potem pa o senčni škodi niti govorjenja ni.

Narodno-gospodarske stvari.

Prijazna beseda Notranjcem.

Dopisnik iz „bistriškega okraja“ je v dveh številkah „Slovenca“ prav pošteno narisal one vzroke in okoliščine, kateri Notranjcem sploh njihov socijalno-gmotni položaj neznosen, britek in težavno-obupen delajo. V istini britke vesti! Naj mi bode dovoljeno, da k modrim nasvetom tega dopisa za zboljšanje tužnih razmer Notranjcev tudi jaz nekoliko besedi javno spregovoriti smem. Bival sem med Notranjci skoz celih 14 let; ves ta čas brigal sem se tudi prav pošteno za vse okoliščine in razmere, ki jih obdajajo ter so mi te še prav dobro v spominu. Sploh bi se na Notranjskem s pravo vnemo in gorečnostjo ter s zedinjenimi močmi za zbolj-

šanje tužnega gmotnega položaja sedanjega dalo še prav veliko koristnega doseči in dognati. Toraj k stvari.

Živinoreja, ta živ in gotov kapital kmetijstva na Notranjskem ni še na oni stopinji povzdige in napredka, na kateri bi morala biti in bi tudi biti mogla. Vzrok in spodjedež temu v prvi vrsti je to, da se vsako leto iz vsega političnega okraja postojnskega mnogo tisoč kvintalov sena zvozi v Reko, Trst in Gorico, kjer se za slepo ceno na prodaj stav in prodaja. Ako bi se vse to seno od posestnikov doma koristno porabilo, moglo bi se v tem okraju dosta več živine pošteno prerediti, nego se je sedaj. Veče število goveje živine (dobro in pošteno oskrbovane) dajalo bi tudi posestnikom boljših in gotovih dohodkov, nego jim je to pri sedanjih razmerah v delež. Poleg obilnejšega števila dobro oskrbovane živine bilo bi tudi polje na boljšem, ker bi se njivam moglo leto za letom dajati, kar jim po vsej pravici gre. Pusta zemlja ne more čudežev delati, ne rodi in tudi roditi ne more. V prvi vrsti naj bi vrli Notranjci podedovani greh (seno prodajati) svojih prednikov sebi in naslednikom svojim v korist popolno opustili, in — storjen bil bi prvi korak za boljšo in milejšo prihodnost njihovo.

Prekoristne sadjereje se je gosp. dopisnik sicer uže na kratko spominjal; dodam naj pa tudi jaz le-sem še nekoliko opombic. Na tisoče in tisoče sadnih dreves bi v vsem političnem postojnskem okraju lahko več rastlo, nego se jih ravne sedaj tam nahaja. To drevje ne bilo bi le, ko bi enkrat dorastlo, posameznim selom, vasem in krajem prava krasota in kinč, nego dajalo bi ob ugodnih letih prebivalcem tudi na tisočake dobička, toraj za mali trud lepih in gotovih dohodkov. Po drugi strani bilo pa to tudi najboljši znak in pravi dokaz, da so Notranjci v resnici tudi pravi in vneti naprednjaki. Sedanji rod bi z racijonalno sadjerejo zapustil naslednikom svojim najboljši, najstrajnejši spomin prave ljubezni, skrbljivosti in zavednosti svoje, kar bi sami iz hvaležnosti od rodú do rodú tudi prav skrbno posnemali in koristno nadaljevali. S tem bi se tudi na tem polji sedanja grehotna navada in malomarnost. „Kaj bom sadil sadno drevje, saj jaz od njega tako nobenega užitka pričakal ne bodem“, popolno zatela in opustila. Ali ni to uže samo na sebi mikavno? Gotovo!

Kar bi Notranjcem gmotni položaj sploh prav dobro in tudi gotovo zboljšalo, bila bi vpeljava vrboreje, na podlagi te pa pohišne obrtnije „pletarstvo“. Na zgornji Pivki, po trnovsko-vremski in vipavski dolini je za vrborejo več nego dosta kaj ugodne in priležne zemlje, katera sedaj iz neznatnih dohodkov daje, ali pa še celó brez vsega dobička neplodonosna leži in čaka na milost, da kdo pride, jo pravilno, primerno in plodonosno obdela in kultivira.

Gotovo je, da je treba za taka podvzetja zjedinjenih moči, prave vneme, neodjenljive vstrajnosti in krepkega navdušenja. Brez tega se pa dandanes nikjer nič ne opravi. — Posamezniki za splošni blagor prebivalstva celega okraja ne morejo vsega dognati in doseči; zjedinjena moč je pa zlati obroč, ki z božjo pomoč povsod prave čudeže dela.

Res je, da bi se to podvzetje danes in jutri še po želji ne rentovalo; stalo bi tudi nekoliko truda in časa. Ker pa vrba hitro raste, bil bi gotovi dobiček tudi kmalu tu. Samo ob sebi pa tako nikjer nič ne pride, se nič koristnega ne dožene. „Da brez truda ni kruha“, vé dandanes vsak šolski otrok; tembolj pa to oni vedó, katerim je za vsakdanji kruh svojim skrbeti.

Povedani trije načini so gotovi pripomočki, s katerimi bi si marljivi Notranjci v malo letih svoj sedanji britki gmotni položaj prav izdatno in sigurno zboljšali. Osobito bi jim pa splošna vpeljava pohišne obrtnije „pletarstva“ nudila ob vsakem prostem času po letu in pozimi priliko, si doma kaj prislužiti. S to bi si doma za vselej toliko koristnega, prijetnega in lahkega dela zagotovili, da bi jim ob jesenskem času ne bilo več potreba v celih trumah milega domovja zapuščati in se v tuje kraje za zaslužkom podajati, kjer tako za svoje prizadevanje dostokrat druzega nimajo, nego veliko muko, trpljenje ter kvaro na svojem najdražjem zakladu „na ljubem zdravji“. Kar se na tujem zasluži, se navadno rado tudi na tujem pusti. Delati za prazni nič, pravi se „tlako delati“ ali „robotati“.

Tako bi z božjo pomočjo in neutrudljivim prizadevanjem s zjedinjenimi močmi prej ali slej blagi Notranjci zamašili one vire, iz katerih jim pri sedanjih okoliščinah cele reke bede, stisk, gorjá in nadlog prihajajo in jim s splošnim potopom grozé.

Prava zavednost, krepki pogum, neodjenljiva vstrajnost, blagoslov in pomoč božja vodijo pa vselej do zaželjenega cilja.

Ako mi blagi Notranjci preveč v zeló jemali ne bodo, utegnem morda o svojem času še kako v prid njihov ziniti!

Za sedaj le še zakličem: „Z navdušenostjo in s zjedinjenimi močmi na koristno delo, in Bog mili dal bode gotovo tudi blagoslov in pomoč svojo, da se blagostan zboljša in zaželjen namen v polni meri doseže!“ Bog usliši! M. Rant.

Na Dobrovi dné 28. februarija 1887.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Nadalje iz 1. lista t. l.)

IX. Gospod zbornični tajnik prečita naslednji ukaz vis. trgovinskega ministerstva: Neko c. kr. deželno oblastvo obrnilo je pozornost vlade na to, da se prodajajo posteljne odeje najslabejše vrste, katere so mesto z bombaževino podvlečene z neosnaženo tako zvano volno od cunj.

Z ozirom na to, da so take posteljne odeje v zdravstvenem oziru ne malo nevarne, stavil se je predlog, naj se izda splošna prepoved, da se ne smejo izdelovati in prodajati take kot bombažaste odeje ponujane, v resnici pa z zmesjo iz odpadkov ponošenih oblačil, porabljene posteljne oprave itd. podvlečene posteljne odeje.

Dasi se ne more dvomiti o zdravstveni sumnivosti takih izdelkov bi vendar v predlagani prepovedi ne bilo izdatno varstvo, ker bi ne gledé na težave, katere bi

se uspešnemu uporabljanju prepovedi stavile na pot, potrebne zdravstvene naredbe ne smele ostati omejene samo na ta edini izdelek, marveč bi se morale raztegniti tudi na volno od cunj sploh, katera je predmet prometa, kateri je iz zdravstvene sumnive tvarine izdelan ter popolnem neočiščen pride v trgovino.

Predno se torej more v tem pričeti z naredbo, zadevajočo kvarne javne in zdravstvene interese, je treba o tej industriji in o načinu nje vršbe na sploh in posebej tudi o tem se poučiti, če se izdeljujejo v istini neočiščeni odpadki pri napravljanji volne od cunj in če bi se uporaba razkuževalnih očiščenih sredstev prej ali pri izdelovanji dala izvesti ter bi se torej zaukazati mogla, dalje, pri katerih izdelkih se rabi volna od cunj.

Na drugi strani je zopet tudi potrebno zvedeti, v kolikem obsegu se izvršuje ta industrija v domačiji, če se volna od cunj dobiva tudi iz inozemstva in če se slednja po njeni kakovosti more jednačiti z ono doma izdelano, kateri izdelki iz nje se nahajajo v trgovini in kaka škoda bi nastala, če bi se pač prepovedalo napravljanje in izdelovanje volne od cunj za oblačila in drugih s človeškim telesom v dotiko prihajajočih izdelkov, posteljnih odej, žimnic itd. in kaka škoda bi nastala s temi v zvezi stoječim industrijam.

Zbornica si je prizadevala v tej zadevi dobiti potrebna pojasnila, katera podaje odsek v naslednjem sestavljena:

V Ameriki in v Angleški, kjer se nedvojbeno izdeluje največ umetnih volu, pridejo v trgovino volne od cunj, kakor tudi druge umetne volne, katere se rabijo za razne namene. Pred nekaterimi leti prodajali so se ti odpadki za zeló nizke cene.

Nekaj let sem so vse tovarne na karbonizacijo urejene, katera v tem obstoji, da kisline razdevajo bombaževe nitke ter ostanejo volnene nitke. Šivi se pri prebiranji cunj izrežejo in s to volno se potem na izprašilnici in trgalnici tako ravna, kakor z volnenimi ali bombažastimi cunjami. Razen umetne ovčje volne nahaja se v trgovini tudi večkrat umetna bombaževina, katera se rabi za različne stvari. Nadzorovanje nad rabo bi se pač težko izvelo. Ona umetna volna, katera se rabi pri tekstilni industriji, mora se uže dobro preprati, kajti izdelana roba se v valjavnici s sodo ali drugimi sredstvi izluži, je torej še bolje očiščena, kakor na pr. volna od cunj, s katero se to ne godi in se vendar navadno rabi za podvleko odej. Z volno od cunj napolnjene odeje pa vendar ne morejo biti bolj škodljive, nego one, ki so napolnjene z bombažastimi odpadki. Če se hoče dopustiti, da se volna od cunj za podvleko posteljnih odej prav nič ali samo očiščena in oprana rabiti sme. Če se očiščenje zvrši z uporabo luga, mila, sode ali da se samo cunje izprašijo ali raztrgajo na trgalnici, je pač eno. Tak ukaz bi vendar mnogim onemogočil trgovino s cunjami. Trgovina z odpadki volnenih in bombažastih cunj je v Avstriji znatna, vendar ni prilično, to robo dobivati iz inozemstva.

(Dalje prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

52.

Mrožji lov.

(Konec.)

Ker nam je dišalo meso enih in drugih, prigotovili smo barčico po volji kapitanovi. Šest spretnih strelcev je sedlo vánjo, med njimi kapitan in jaz. Veslali smo v tako nazivano odprto morje, po katerem je plavalo vse polno ledenih kosov in ploč. Upali smo in se zanašali, da osledimo enega ali več mrožev, kajti smo dobro vedeli, da ta zver rada polega po plavajočih ledenih pločah. Nismo se motili. Ko je naša barčica obplula ledeno goro, opazili smo na velikem ulomku ledovem osem teh velikanov. Niso nas videli, solnce jih je bleščelo. Opazovali smo jih nekaj časa. Mrož je nekoliko volu podoben. Po dolgem meri nekako tri sežnje, čez pleča 10—12 čevljev, in težek je 15—25 centov, pa tudi več. Glava je mala, iz gorenje čeljusti mu molita dva velika navzdol zakrivljena čekana, ki sta pri stari živali poltretji čevelj dolga in 5—10 funtov težka. Mladi so brez teh zobov ter so od daleč v lice nekoliko človeku podobni, in morda so taki mladi mroži dali povod pravljicam o morskih deklicah.

Ker nas mroži še niso opazili, veslali smo rahlo in previdno k njim in vzeli puške v roke. Kapitan je nameril v glavo največemu velikanu in sprožil. Da-si nismo bili več kot trideset korakov od njih, krogla vendar ni prebila trde čepinje mroževe; samo malo je ranila zver. S strašnim ščeketanjem, ki je prav pasjemu podobno, vrgla se je zver v vodo, in za njo ostala sedmerica. Brzo so plavali k naši barčici in obkolili jo.

Začelo nam je vroče prihajati, treba je bilo poskrbeti o tem, da se ubranimo in življenje rešimo. Brzo smo pograbili puške in začeli pokatl po grdobah, ki so se trudili, da bi s pomočjo plavutim podobnih nog v barčico se pognale. Naše krogle niso skoro nič izdale, mrož ima pretrdo kožo, le na malo mestih, vzlasti pod prednimi nogami se ga primejo. Nobenega nismo ubili, samo ranili smo jih, a s tem še le zeló zdražili; začeli so grozno tuliti. Peno so tiščali, da je bilo strašno pogledati jih, in do dva čevlja dolge čekane so zasajali v stranice, da bi tako s težo svojo barčico prevrnili.

Nam je čedalje huja predla, streliva uže nismo več imeli. Vendar ob pamet, hvala Bogu, nismo bili. Pograbili smo sekire in dolge sulice, s katerimi smo se na srečo preskrbeli. S tem orožjem smo se branili, s sulicami smo zveri v vrat dregali, in s sekirami smo mahali po nogah. To je izdalo. Kri je lila curkoma, in nekoliko mrožev, prej ko ne samice, začelo je zaostajati. Ostali se niso zmenili ne za kri, ne za rane, poskušali so še vedno, da bi nam s čekani in nogami barčico prevrnili. Ali mi, ki smo se vsaj nekoliko teh grdob znebili, mogli smo sedaj vso moč za ostale porabiti, in res smo mahali s sekirami in zabadali s sulicami na vse pretege.

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Zbornica poslancev zborovala je v drugi polovici minulega tedna v četrtek in petek (24. in 25. februarija), gosposka zbornica pa v petek in v soboto.

Pomenljivejše dogodbe v gosposki zbornici so bile v tej dobi zborovanja v tem, da se je postava o zavarovanji delavcev zoper nezgode sprejela z marsikaterimi premembami sklepov zbornice poslaniške; dalje vtemeljeval je grof Revertera jako izvrstno svoj samostalni predlog zarad postavne vredbe hranilnice oziroma hranilničnega regulativa z leta 1844.

V sobotni seji pa je gosposka zbornica brez razgovora soglasno pritrdila sklepu zbornice poslancev o izrednem kreditu 12 milijonov goldinarjev za oboroženje in opravo naše deželne brambe in naših domobrancev.

Gledé ravno tega predmeta nastala je minuli četrtek (24. febr.)

v zbornici poslancev

nepričakovano živahna razprava.

Poročevalec o tem predmetu bil je dr. Matuš, ki je pričel razpravo z malimi uvodnimi besedami. — Proti govoril je prvi dr. O. Pollak, ki je dolgo in dolgočasno otrobe vezal o vseh druzih stvaréh kakor pa o predmetu razgovora; za njim navajal je dr. Kraus mnogo stvarnih reči o razlikah izvršitve brambovske postave pri nas in na Ogerskem. Dr. Menger pa je jako malo govoril o stvari sami, pač pa prav mnogo o naših zvezah z drugimi državami in o naši veliki unanji politiki. Pri tej priliki sklicaval se je na neko poročilo „Kurirja Poznanskega“ o razgovoru dr. Riegerja z nekim časnikarjem, v katerem se je baje izrekel proti „Nemški“ in za našo „rusko“ zvezo.

Dr. Menger mislil je, da s tem uniči dr. Riegerja in vrh njega morebiti še grofa Kalnokyja. K sreči se je ta poskušnja po vsem obrnila zoper Mengerje in dr. Riegerju v zmago.

Dr. Riegerjev govor pri tej razpravi dne 24. februarija se glasi: Gospodu poslancu dr. Mengerju se je zljubilo, tukaj obširno govoriti o nekem zasobnem razgovoru, katerega sem imel z dopisovalcem nekega ruskega lista, o osobnem razgovoru, o katerem se meni ni moglo sanjati, da pride v javnost razgovor, pri katerem se ne deva vsaka beseda na tehtnico (tako! čujte! na levi) in zarad katerega se je dotični dopisovalec med tem pri meni izgovoril, da naj mu odpustim njegovo nemolčečost, da se je predrznil, kakor je menil, na javno korist, to stvar izročiti javnosti.

Pred vsem moram izreči, da moram odkloniti vso odgovornost za to, kar je dotični dopisovalec dal tiskati. Temveč moram naglašati z vso odločnostjo, da je mnogo lastnih misli primešal in marsikaj izdatno pobarval. Ravno tako moram odgovornost odkloniti za istinitost in popolnost prevajanja, katerega se je posluževal gosp. poslanec dr. Menger. Kako malo popolno in kako malo pravilno je razgovor preveden, razvideti je uže iz tega, da se v prevodu govori o mojih nečakih, ko vendar žalibog nisem v položaju, imeti nečake. (Veselost na desni.)

Tedaj, gospoda moja, je sicer res, da moji otroci ruski beró in razumejo, toda berejo in razumejo tudi nemško in zdi se mi, da ni ne eno ne drugo — hudodelstvo. (Prav resnično! na desni.) Ako bi bilo, tedaj rečem: oče, grešil sem, mene zadeva en del krivice za to.

Sicer se pa tudi pruski generalni stab zeló pridno uči rusko, kakor sem čul, in tudi knez Bismark, mnogoslavljeni državnik, rusko govori prav dobro.

Vendar, gospodje moji, pustimo to za sedaj, ker sedaj ni čas in tukaj ne prostor in ne prilika razpeljavati in razgrinjati veliko politično razpravo.

Vsaj jaz nimam namena, to storiti in ne namena, gospodu predgovorniku slediti na to polje. Toda eno moram še zavrniti. Ako bi bilo v onem dopisu rečeno, da bi bil jaz rekel: merodajni avstrijski krogi, vodje avstrijske unanje politike so z menoj v tej zadevi popolnoma enega mnenja, tedaj moram to odločno zanikati. Kaj tacega nisem nikdar rekel in nikdar nisem mogel trditi, ker ne razveselevam se pri teh krogih tolike zaupnosti, da bi mogel njihovo mnenje merodajno in zanesljivo prinašati pred občinstvo. Opomniti moram tudi, da sem v vsem, kar sem govoril, izrekel samo svoje osebno prepričanje in nikakor ne katerega koli izmed mojih političkih prijateljev, še manj pa da bi gospode od českega plemstva hotel za to odgovorne storiti, kar sem rekel. V kolikor je prav poročano, prevzamem jaz sam odgovornost. (Dobro! na desni). Nikdar nisem bil vajen skrivati svojega prepričanja, to zmiraj izrekam odkrito. (Pohvala na desni.) Enako hočem storiti tudi v tem slučaju z malimi besedami. Častiti gospod predgovornik sklicaval se je na to, da sem se v visoki zbornici enkrat izrekel za zvezo s Prusko oziroma Nemško. Takrat bile so stvari take, da bi to imela biti zveza med vsemi tremi carskimi državami v ta gotovo nam vsem zaželjen namen, da se Evropi ohrani mir (pohvala na desni) in v tem smislu nisem mogel kot pravi in odkritosrčen prijatelj miru za kaj druzega biti kot za to zvezo.

Omenil sem, da sem za prijazno porazumljenje z Nemško uže za to, ker je očividno, da bi v slučaju vojske z Nemško pred vsem šlo za našo kožo, za kožo Čehov, in da mi je v korist moje domovine več kot kateremu koli druzemu na tem ležeče, izogibati se vojske z Nemško. Očividno je to pomen onega, kar sem takrat govoril. Ako se me tedaj vpraša, ali tudi še danes zvezi z Nemško pridevam veliko važnost ali ne, tedaj bi moral pred vsem vprašati, kaj prav za prav ta zveza pomenja; in jaz spoznavam svojo nevednost, ker besede te zveze še nikjer niso prodrle v javnost. Jaz tedaj še danes ne vem, v koliko daleč sega pomen te zveze in tudi ne vem, če je gospod poslanec Menger bolje podučen kot jaz.

To pa se mi vendar novejši čas zdi, da se vidi po izjavah, katere so se izrekle od poklicanih krogov, da se danes tej zvezi morebiti ne prideva več tolike važnosti, kakor se je to godilo poprej. — Ponavljam: Besedi zveze ne poznam, pa kolikor jaz o nji omenjam, je znano. — Jaz pa tudi nisem namenjen, tukaj pretresavati vprašanje, ali zveza z Rusko ali zveza z Nemško, ako bi se uže te dve nasproti stavile in na tehtnico devale, za Avstrijo v političnem, vojaškem, narodno-gospodarskem oziru podaja večje koristi. Kakor rečeno, se danes tukaj o tem vprašanji nočem izreči, samo eno rečem: Jaz sem pri vseh okoliščinah in pred vsem za mir in bom odobraval ono politiko in priporočal, katera k miru vodi (pohvala na desni), in ako sem danes rad pripravljen, za predstoječo postavo glasovati, to storim samo zaradi tega, ker želim s tem samo mir in nikakor vojsko pospeševati. (Pohvala na desni.) Dalje nisem ne za prusko, ne za rusko, temveč pred vsem za avstrijsko politiko. (Živahna pohvala na desni.)

Jaz sem tedaj za vsako zvezo, katera Avsriji podaja velike koristi, za vsako zvezo, katera ji zagotovlja mir, katera je v stanu, državi popolno souvereniteto, blagostanje ohraniti in popolno prostost njenega odločevanja in njene prihodnosti zagotoviti. (Živahna pohvala in ploskanje na desni.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — **Žganju vojsko, žganju slovo!** Letošnji pastirski list knezoškofa ljubljanskega dr. Jakoba Misija izbral si je tako pravi predmet za poduk, svarjenje in boljšanje deželanov naših, da smo prisiljeni pozornost vseh rodoljubov obračati na vsebino tega lista, in vsakoga pravega prijatla našega ljudstva vabiti, da z vsemi močmi sodeluje, da se doseže blagi namen našega knezoškofa. Pastirski list živo popisuje vse zló, katero prizadeva človeškemu rodu pijančevanje sploh in izrekoma žganjepivstvo na zdravju, na premoženji, na duhu in telesa, napoveduje vojsko žganjepivstvu in v ta namen priporoča, da se v vsaki fari snujejo d r u ž b e t r e z n o s t i.

Na delo toraj rojaki, namen vreden je vseh moči najboljših naših ljudoljubov, obvarovati je našega ljudstva morilnega strupa — ž g a n j a!

Spominjamo se še živo, kako se je enak boj boril krog leta 1850 v nekaterih krajih s prav dobrem vspehom, omenjamo izrekoma gospodov; pokojnega misijonarja Matej M i l h a r č i č-a dalje še živega g. J. V o l č i č a, in drugih.

Omenjamo dalje tudi koliko si je že pred več leti prizadeval deželni zbor kranjski, da bi s primernem davkom podražil žganje, posrečilo se je to deloma še le pred dvemi leti; bolj vspešno pa bode vojska zoper žganje, ako se v ta namen združijo vsi veljavni krogi človeške družbe, ako vpeljejo visok davek država, dežela, okraji in občine in se od spodaj gori snujejo družbe treznosti, katerem treba redno podajati poučnega gradiva posebno izglednih dogodb, katere pijančevanje kažejo v vsi gnjusobi in britkosti nasledkov.

— **Širjenje nemščine v kranjskih ljudskih šolah** napravilo je zadnje dni veliko vriša po različnih časnikih. Telegrami, ki so bili čitati iz Ljubljane v dunajskih listih trdijo, da je obligaten poduk nemščine razširjen vsled naredbe deželnega šolskega sveta tudi na ljudske trirazrednice, da se ima tedaj na tri in več razrednicah podučevati s tretjem letom počenši na teden vsaj po 6 ali 7 ur.

Poprašovali smo v tej zadevi toda zanesljivega otej vesti še nismo poizvedili. Ne moremo tedaj govoriti o naredbi temveč o sami osebini telegramov.

Člen XIX državnih temeljnih postav izrekoma prepoveduje vsako silo za pouk druzega deželnega jezika, s pravnega stališča nikakor ne more dvomlivo biti, kaj je v nasprotji s tem članom, kaj ne.

Utilitetno stališče more sicer narekavati, da se glede na važnost nemščine dopušča nekoliko izjem od splošnega pravnega načela, in na priliko smemo pri nas priznati, da ni bilo še čuti ugovora, da se na srednjih šolah tudi v slovenskih odelkih polagoma vpeljava nemščina kot obligaten predmet, tako da brez pomenlive škode na poduku druzih predmetov, s končanimi srednjimi šolami te zapuste n e m š č i n e p o p o l n o m a z m o ž n i.

V ljudski šoli dobi to vprašanje vse drugačen obraz. Ljudska šola ima sploh ves drug namen, kot podučevanje v ptujih jezikih, tu ima še veliki množini ljudstva podajati ves on splošni poduk, kateroga v življenji sploh potrebujejo, in tukaj po našem prepričanji nikakor ni prostora za o b l i g a t e n poduk v katerikoli ptujščini. Nam se tedaj tudi iz stališča utilitete ne zdi dopustljivo, da bi se nemščina podučevala tako, kakor trdijo omenjeni telegrami kot o b l i g a t e n predmet in pa po 6 do 7 ur na teden počenši s tretjim letom. Pomislite je, da se tudi v večrazrednicah ne podučava na teden več, kot pet dni po 4 ure, tedaj po 20 ur; od teh odpadete na kršanski nauk vsaj po 2 uri, koliko pa potem ostaja za vse vstale v ljudski šoli glavne predmete? Kako se hoče po tej poti doseči veliki in za vse narodovo in državno življenje pomenljiv namen ljudske šole?

— **Za zdravstvo ljubljanskega mesta** jako ugodno govori zadnji izkaz, to je, izkaz o številu umrlih v 7. tednu tekočega leta. Ta izkaz stavi Ljubljano takoj za Puljem tedaj na drugo, najodličnejše mesto, ako se število v onem tednu umrlih vzame za merilo umrlivosti celega leta. Naj zadnje mesto pa zavzima potem izkazu naša, bolnikom po pravici priporočana Gorica. Po tem izkazu spadalo bi na celo leto in na 1000 prebivalcev: v Polji 23·4, v Ljubljani 26·6, na Dunaji 30·8, v Gredcu 37·4, v Zadru 38·3, v Trstu 42·0, v Pragi 43.9, v Celovcu 50·8, in v Gorici 51·0 umrlih.

— **Pogorišče ljubljanskega gledališča** ograjeno je sedaj, ker poberajo one poškodvane dela zidovja, katero bi moglo samo porušiti in tedaj nevarno biti memo

hodečim. Pri delu pomagajo prisiljenci, pa koj prvi dan poškodovala je enega iz med njih opeka z višine padla.

V obče sedaj ni še na nobeno stran odločena prihodnjost ljubljanskega gledališča. Le eno vprašanje je, ki bo kmalu tudi formalno rešeno, da ga na dosedanjem prostoru ne bo nikakor več. Kolikor je starega zidovja še trdnega, pokrilo se bo in čakalo tako svoje prihodne osode.

O zavarovanji se čuje, da so nekateri posestniki lož bili zavarovani posebej še na višje svoto kot poprečno 300 gld., in da nekatere družbe tudi ono zavarovanje izplačajo pa v pogoji, kateri vrednost večjega zavarovanja popolnoma uničavajo. — Posestniki lož v nemškem taboru neso videti še edini, ali bi se poskusili pravdati ali pa se — vdali v Božjo voljo.

— **Kmetijsko potovalno predavanje** ima tajnik c. kr. kmetijske družbe gosp. Gustav Pirc v nedeljo 6. t. m. popoludne po cerkvenem opravilu v šolskem poslopji na Brezovici.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor pretrgal je svoje zborovanje za toliko časa, da delegacije rešijo svojo nalogo, to je, od 25. februarija do 9. marca, sicer bo pa toliko bolj zanimivo ono, kar se bode godilo v delegacijah. — Preznan je sicer namen, zakaj so se sklicale delegacije, zato se, ne gledé na nepričakovane dogodke ali slučaje lahko dá ugibati, kakošen bo tek razprav v delegacijah:

Vojno ministerstvo oziroma načelnik mornarice zahteval bo izrednega dodatnega kredita 25 milijonov goldinarjev, katerih, ako se bode potreba dokazala, delegacije ne morejo ovreči. Vrh tega zahtevala bode skupna vlada za slučaj večje nevarnosti še daljni, pogojni kredit — kakor se govori, do 50 milijonov, tako, da bodo skupni stroški Avstrijsko-Ogerski znašali za tekoče leto mesto 120 milijonov 220 milijonov, ako prav ne pride do vojske. V delegacijah razložile se bodo poslancem razmere na veliko-političnem obnebji in gotovo je, da se poslancem nevarnost ne bode zdela manja, kakor vladi, katera bi bila v prvi vrsti odgovorna za to, da je naša vojna, deželna bramba in domobranstvo pri pravljeno in z vsem potrebnim preskrbljeno za mogoč slučaj, da bi se vojska pričela tudi zoper našo voljo.

Dalnje pomenljive novice so, da general baron Reinländer, ki je bil imenovan za načelnika generalnemu štabu, ne ostane na tem mestu, ker on je zahteval odločilen vpliv na imenovanje podložnega mu osobja. Videti je, da se mu ta predpravica, ki naravno spada v področje vojnega ministra oziroma cesarja, ni hotela dovoliti in zato se ima pozvati na to veleodlično mesto druga manj samostojna, pa morebiti tudi manj spretna osoba.

Vojskovodstvo naklada najvažnejšo nalogo pa tudi največje odgovornost generalnemu štabu. — Mogoče je, da je general Reinländer, ki se je priznaval na vseh straneh za izredno spretnega vojskovodja, zahteval toliko vpliva na imenovanje poddanega mu osobja, in morebiti celó stalnega vpliva, da bi bilo vrhovno vojno vodstvo, to je, vojno ministerstvo, v svojem področji, preomejeno, in tako je ta odlični prostor izpraznjen za druzega, gotovo tudi odličnega generala.

Razkol v „nemškem klubu“ državnega zbora ima zmirom nove posledice. Oni kolovodje nemško-liberalne stranke, zoper katere je v resnici osnovan bil „nemški“ klub, dobivajo bolj in bolj pogum in se stavijo zoper one, ki so skušali odobravati zadnje razcepavanje nemške stranke sploh.

To nalogo poskušalo je rešiti tudi „nemško“ društvo na Dunaji, v srednjem mestu, kjer je začela prevladavati radikalna nemška stranka. — Ko se je v tem društvu sklenilo, da se prizna opravičenje izstopa polovice udov iz „nemškega“ kluba, oglasil se je najprej dr. Kopp in za njim dr. Jaques z naznanilom, da izstopita iz tega društva. Dr. Kopp bral je onim gospodom odpadnikom tudi levite, zarad njihovega za Nemce sramotnega in pogubnega ravnanja sploh.

Nemška. — Novo izvoljen državni zbor sklican je na jutri 3. dan marca, akoravno se ožje volitve še le danes vrše tedaj novoizvoljenim 60 poslancem nikakor ne bo mogoče vdeležiti se že prve seje. Zaradi tega neki vodja najbolj propadle prostomiselne stranke Richter že koj za prvo sejo pripravlja ognjevit ugovor. —

Katoliško središče pod vodstvom Windhorstovem šteje pred dovršenimi ožjimi volitvami 90 členov. Glasilo središča „Germanija“ se prav nepovoljno izreka o novem predlogu cerkvene postave.

Laška. — Krog Nize, Genove, Turina in nižje doli na pomorskih bregovih proti francoski bili so dné 23. februvarija grozoviti potresi. Po več stotin ljudi je bilo zagrebenih v posameznih poslopjih. Tudi v Švici čutiti je bilo potreba. — Depretisu se ni posrečilo, sostaviti novo ministerstvo, priporočil je za ta posel grofa Nobilanta, pa tudi ta je odklonil, ker ima v zbornici preveč nasprotnikov zarad njegove, Avstriji prijazne politike. V ponedeljek umrl je papožev državni tajnik kardinal Jakobini.

Francoska. — Spomlad obeta kaj novega od vlade nasprotnih strank.

Telegram iz Ajacije z dné 27. februvarja kaže, da se hočejo bonapartovci ganiti prvi. Telegram se glasi: Dve kompaniji odšli danes zjutraj v Sarfene, kjer se je na čelu oborožene čete prikazal bonapartovec Leandri, ki ki je nedavno objavil poziv k ustaji.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 2. marca ob 8. uri 30 minut dopoludne.

Vojni minister zahteva v delegacijah izrednega kredita za 52½ milijonov. Bolgarska posadka Silistrije uprla se je zoper vladarstvo 28. februarija. Časniki trdijo, da je upor že zadušen.

Odgovorni vrednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.